نگاه نماینده

عضو فراکسیون خط امام با اشاره به کاندیداتوری معین:
خاطره نقش دانشگاه در دوم خرداد زنده می شود

گروه سیاسی - خبرنگار پارلمانی: اعلام کاندیداتوری معین و کروبی با توجه به ویژگی های آنان استفاده از اهرم نظارت استصوابی را بابن بست مواجه کرده و جناح راست از حضور کروبی و معین دچار بیم و نگرانی شده است.

اسماعیل گرامی مقدم عضو فراکسیون خط امام مجلس با بیان این مطلب در جمع خبرنگاران گفت: «بازی کهنه جریان راست در رد صلاحیت و حذف یکی از دو کاندیدای اصلاح طلب با تراکم عکس العملی به نفع کاندیدای دیگر اصلاح طلب مواجه خواهد شد.»

وی افزود: «اگر شرایط اصلاح طلبان این گونه نبود به طور قطع جریان راست به آسانی می توانست تصمیم بگیرد و همچه تبلیغاتی خود را برای خارج کردن رقیب از صحنه بکار گیرد.» وی افزود: «با از دست دادن این اهرم جریان راست تمام توان خود را بر ایجاد اختلاف بین دو کاندیدای مطرح اصلاح طلبان متمرکز کرده است. لذا اصلاح طلبان باید متوجه این موضوع باشند و به تبلیغ دیدگاه های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جریان دوم خرداد بپردازند.»

نماینده بجنورد انتخابات را دارای چهار بخش عملیاتی «معرفی کاندیداها»، «ثبت نام»، «اعلام رد صلاحیت ها» و نتیجه انتخابات دانست و گفت: در بخش اول تاکنون کاندیدای جریان راست مشخص نشده ولی در جریان اصلاح طلبان، کروبی و معین اعلام کاندیداتوری کرده اند.» وی افزود: «اعلام کاندیداتوری معین و کروبی شرایط ویژه ای را در کشور ایجاد کرده است. فضایی که جریان راست به دنبال آن بود یعنی حذف رقبا با توجه به ویژگی های دو کاندیدای اصلاح طلبان محال است عملی شود و این استراتژی به بن بست رسیده است.»

نماینده بجنورد تصریح کرد: «آقای کروبی دارای شرایطی است که حضوری در انتخابات حاشیه امن جناح راست برای برگزاری انتخابات «درون گرو هی» را از بین برده است.» عضو کمیسیون صنایع و معادن خاطرنشان کرد: «اصلاح طلبان در گام اول یعنی معرفی کاندیدا، فضای لازم را برای مطرح شدن کاندیداهای دیگر فراهم کرده اند.» وی افزود: «جریان اصلاح طلب می توانست در گام نخست شخصیت هایی چون عبدالله نوری، غلامحسین کرباسچی و مهاجرانی را مطرح کند.» وی کرویی را دارای رأی ثابتی دانست و گفت: «این بخشی از توانایی آقای کرویی است و به هم ریختگی جریان راست به علت حضور کاندیدای مطرح در جریان اصلاح طلب است.» وی در مورد توانایی های معین نیز گفت: «حضور آقای معین موجب شده است که جریان راست با توجه به ذهنیت تاریخی سال ۱۳۷۶ و نقش دانشگاه ها در این پدیده دچار بیم و نگرانی شود.» وی با اشاره به پتانسیل بالای دانشگاه ها گفت: «در صورتی که شرایط تحریک برای فعالیت دانشگاهی فراهم شود، امکان ایجاد جنبشی خیره کننده فراهم می شود و عنان است که عنان اختیار در دست دانشگاهیان است و آقای معین در بین کسانی که مطرح هستند از این ویژگی برخوردار است.» گرامی مقدم گفت: «اگر جریان اصلاح طلب بتواند از هر دو ظرفیت به وجود آمده به طور کامل استفاده کند پیروز این میدان خواهد بود.»

حق شناس عضو فراکسیون اقلیت مجلس هفتم:
خاتمی با شعار سیاسی آمد اما دستاوردهای اقتصادی فراوانی داشت

عضو فراکسیون اقلیت مجلس هفتم با تأکید بر برگزاری انتخاباتی آزاد گفت: باید زمینه حضور اکثریت خاموشی که در دو انتخابات اخیر حضور نیافتند را فراهم ساخت.هادی حق شناس با بیان این مطلب گفت: به تصور برخی، همان جریانی که در انتخابات مجلس هفتم و شوراها برنده شد،پیروز جریان نهمین انتخابات ریاست جمهوری خواهد بود، درحالی که باید با فراهم ساختن زمینه برگزاری انتخاباتی آزاد، زمینه حضور اکثریت خاموشی را که در انتخابات مجلس هفتم و شوراها شرکت نکردند، فراهم ساخت تا دوم خرداد دیگری شکل گیرد.وی با اشاره به فضایی که از لحاظ اجرایی در کشور حاکم است، با تأکید بر منابع موجود در بودجه ۸۴، کسری های پنهان موجود پروژه های نیمه تمام و بحران بیکاری، اظهار داشت: با این وضعیت باید به دنبال فردی باشیم که با برخورداری از اقتدار لازم و تعامل مناسب با سایر قوا، قادر به اجرای قوانین فعلی و آماده برخورد با بحرانهای محتمل باشد.نماینده ارزلی در مجلس هفتم با بررسی دو دوره ریاست جمهوری خاتمی گفت: وی اگرچه با شعار توسعه سیاسی آمد و به همه شعارها نرسید اما راه را باز کرد و بسیاری از موانع را حذف نمود، طبیعی است که دیگران باید همان راه را طی کنند.حق شناس تأکید کرد: فضای موجود، فضای حاکم بر قبل از دوم خرداد نیست، بسیاری از راه ها باز شده است که هزینه های آن را بسیاری از اصلاح طلبان و روزنامه نگاران و ... پرداخت کردند و ما نیز مزایای بسیاری کسب کردیم، به طوری که آن فضای بسته سیاسی شکسته شد.این نماینده مجلس هفتم با ذکر این نکته که خاتمی با شعار سیاسی آمد اما دستاوردهای اقتصادی فراوانی داشت، گفت: در حال حاضر ایران در بخش اقتصادی کم بدهکارترین کشور است، خاتمی از سه نرخی را یک نرخی کرد و با کنترل تورم، کاهش نرخ نقدینگی و کاهش استقراض دولت از بانک مرکزی دستاوردهای فراوانی را به ثمر رساند.

ادامه اعتراض ها به نحوه بررسی لایحه بودجه

عکس: جعفر قنواتی/ اقبال

گروه سیاسی: نحوه و چگونگی بررسی لایحه بودجه ۸۴ با اعتراض تعدادی از نمایندگان در صحن علنی مطرح شد.

در ابتدای جلسه محمدحسن ابوترابی فرد نایب رئیس مجلس از نمایندگان خواست تا در بررسی مواد و تبصره های بودجه پیشنهادات خود اعم از اصلاحی، حذف و جایگزینی را پیش از ورود به تبصره ها ارائه کنند و در صورت ارائه آن حین ورود به تبصره ها هیأت رئیسه از پذیرفتن آن معذور است.

اما این نحو بررسی پیشنهادات واکنش نمایندگان را مبنی بر آنکه براساس ماده ۱۵۷ می توانند در حین رسیدگی به مواد و تبصره ها پیشنهادات را مطرح کنند برانگیخت.

غلامرضا مصباحی مقدم، حسن کامران، مصطفی مطورزاده، محمد دهقان، عباسعلی اختری، اسماعیل جبارزاده، کاظم جلالی و رضا طلایی نیک از جمله معترضین به این سخنان بودند.

نمایندگان این اقدام را مطابق با آئین نامه داخلی مجلس ندانسته و معتقد بودند این پیشنهاد یک توجیه است و هیأت رئیسه بجای توجیه به اجرای آئین نامه پردازد و هیأت رئیسه به روال واحد به بررسی بودجه برسد تا از اعمال تبعیض در این خصوص اجتناب شود.

یکی از نمایندگان نیز به بررسی بودجه در سه نوبت کاری اعتراض کرد و گفت: نمایندگان با افزایش ساعات کاری حضور ذهن خود را از دست می دهند و حضور قلبی نخواهند داشت و بهتر است این مسأله به رأی گذاشته شود.

رضا طلایی نیک نیز با اشاره به رویه جدید مجلس در رأی گیری در مورد لایحه بودجه که آن را به آخر بحث در آمدها اختصاص داده است، گفت: شما می خواهید در پایان بررسی ماده واحده در بخش درآمدها رأی گیری کنید و آن وقت نمایندگان حضور ذهن نخواهند داشت.

محمدرضا باهنر این تذکر را قابل تأمل دانست و گفت: ما در این باره در هیأت رئیسه بحث کردیم، در مجلس پنجم رویه بر این بود که روی اصل تبصره ها رأی گیری نمی شد و پس از بررسی ماده واحده، تبصره ها و بندها به رأی گذاشته می شد اما رویه در مجلس ششم به گونه دیگری بود.

وی افزود: بودجه یک ماده واحده است و باید وحدت و انسجام داشته باشد. تبصره ها توضیح و تشریح ماده واحده است. در عرف طرح ها و لوایح عادی بند بند و تبصره ها مورد بررسی و رأی گیری قرار گیرد.

وی تصریح کرد: حاضریم استدلال های نمایندگان را خارج از جلسه علنی درباره نحوه رأی گیری لایحه بودجه بشنویم.

بخش های درآمدی و هزینه ای یکجا بررسی می شود

به دنبال تذکرات آیین نامه ای تعدادی از نمایندگان نسبت به نحوه بررسی و عبور از تبصره های بودجه سال ۸۴ کل کشور «محمدرضا باهنر» به عنوان رئیس جلسه علنی بعد از ظهر دیروز جلسه را تا گاه رأی گیری شود و نمایندگان به آن رأی دهند.

هم اعضای فراکسیون اکثریت و هم اعضای فراکسیون اقلیت نظیر غلامرضا مصباحی مقدم، حسن کامران، مصطفی مطورزاده، محمد دهقان، عباسعلی اختری، اسماعیل جبارزاده، کاظم جلالی و رضا طلایی نیک از جمله معترضین جلسه دیروز بودند

«محمد شاهی عربلو» عضو فراکسیون اکثریت در مخالفت با این کار گفت: مجلس در بند ۴ ماده ۲۲۴ آیین نامه داخلی مجلس آورده است که مجلس باید پیشنهادهای مربوط به درآمدها و سایر منابع بودجه عمومی دولت را رسیدگی و سقف آن را به تصویب رساند.

در این زمینه «محمدرضا باهنر» نایب رئیس مجلس گفت: آیین نامه داخلی سقف را مشخص کرده، اما نگفته که نمی توانیم برای جزئیات رأی گیری نکنیم.

براساس این گزارش، استخراج برای نحوه رسیدگی به تبصره ها و رأی گیری آن به تصویب نمایندگان نرسید و مقرر شد پس از بررسی پیشنهادها در بخش درآمدهای دولت در تبصره ها یکجا رأی گیری شود.

اما پیش از این و در ادامه بررسی جزئیات لایحه بودجه، براساس بند (س) تبصره ۲ لایحه بودجه، افزایش سقف مانده تسهیلات تکلیفی بانکی در سال ۸۴ تا سقف دو هزار و چهارصد میلیارد ریال مجاز است که از این افزایش مانده سهم بخش دولتی ۲۵ درصد و سهم بخش تعاونی و خصوصی ۷۵ درصد خواهد بود.

مجلس هفتم، در ادامه کار خود به بررسی بند (ش) تبصره ۲ بودجه پرداخت. بر طبق این بند بانک های عامل پس از تأیید توجیه اقتصادی طرح ها به استثنای طرح های تا سقف پنجاه میلیون ریال و پرداخت تسهیلات، موظف به پیگیری بازپرداخت تسهیلات اعطایی و انجام اقدامات قانونی برای وصول مانده مطالبات معوق لا وصول می باشند و استفاده کنندگان از این تسهیلات مکلف به بازپرداخت به موقع مطالبات بانک ها خواهند شد و به هیأت وزیران اجازه داده خواهد شد که پرداخت تمام یا قسمتی از اصل، سود و خسارت قانونی تسهیلات بانکی موضوع بند (س) این تبصره را در مواردی که ضروری تشخیص دهد، تضمین نماید.

در مواردی که تضمین دولت بدون قید و شرط باشد، دولت و بانک ها باید محل، ساختمان و تجهیزاتی پروژه را به عنوان وثیقه و تضمین تعیین نمایند.

همچنین اعضای مجلس، بندی را بررسی کردند که بر اساس آن سازمان های بازنشستگی کشوری و تأمین اجتماعی موظف خواهند بود معادل تسهیلاتی که در قالب تبصره پول و ارز به نسبت ۳ به ۲ جهت پرداخت به بازنشستگان و موظفین تحت پوشش آنها اختصاص می یابد، از محل منابع خود تأمین و با سود و کارمزد جمعاً ۱۲ درصد پرداخت نمایند.

همچنین بر اساس بند «ط» در سال ۸۴ به منظور تسهیل و کمک در امور گازرسانی و لوله کشی گاز و فاضلاب منازل، به هر یک از مقاضیان معرفی شده از سوی شرکت های گاز استانی در واحدهای شهرستانی و شرکت های آب و فاضلاب استان و ادارات شهرستان به ازای هر واحد مسکونی به ترتیب یک میلیون و ۵۰۰ هزار ریال و چهار میلیون ریال، تسهیلات با دوره پرداخت سه ساله از تسهیلات این تبصره تا سقف ۱۰۰ میلیارد ریال جهت لوله کشی گاز و ۲۰۰ میلیارد ریال جهت لوله کشی آب و ۲۰۰ میلیارد ریال جهت لوله کشی فاضلاب با تأیید شرکت های آب و فاضلاب بدون اخذ وثیقه پرداخت می شود.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران اجازه انتشار ۵۰۰ میلیون دلار اوراق مشارکت یافت.

این اقدام در راستای تأمین منابع ارزی مورد نیاز طرح های سرمایه گذاری این سازمان، با اولویت صنایع با فناوری بالا و صنایع پایین دستی پتروشیمی و پس از تأیید بانک مرکزی انجام خواهد شد.

اعضای مجلس در ادامه رسیدگی به بندهای درآمدی از بندی بدون هیچگونه تغییرات عبور کردند. بر اساس این بند، دولت اجازه می یابد از محل حساب ذخیره ارزی حداکثر معادل ۱۰ درصد مانده موجودی حساب را در ابتدای سال به صورت تسهیلات به بانک های دولتی پرداخت کند تا به عنوان سهم الشرکه بانک در سندیکای تأمین مالی بخش غیردولتی با رعایت قانون عملیات بانکی بدون ربا مورد استفاده قرار گیرد.

در بررسی بند (ز) تبصره ۲، دولت موظف شد که ۱۵ هزار میلیارد ریال وجوه اداره شده و کمک های فنی و اعتباری این قانون را به عنوان ۵ درصد بازپرداخت سود تسهیلات از طریق انعقاد قرارداد به انضمام بانکی کشوری و در مقاطع سه ماهه بابت سود تسهیلات اعطایی جدید سررسیده شده پرداخت نماید.

همچنین بانک مرکزی موظف خواهد بود متناسب با بازپرداخت سود تسهیلات مذکور در این قانون، تسهیلات لازم را در اختیار متقاضیان سرمایه گذاری قرار دهد.

زیر هرم سبز

تذکری درباره تفرقه افکنی های انگلیس!

نماینده جیرفت در تذکری کتبی به رئیس جمهوری خواستار رسیدگی فوری به عملکرد وزارت امور خارجه در مقابله با کشور فرانسه به خاطر ممنوعیت بخش برنامه های رادیویی و تلویزیونی شبکه سحر ایران و استفاده از شبکه Hot اسرائیل که علیه مقدسات دین اسلام و ملت مسلمان ایران فحاشی شد.

علی زادسر در تذکر به وزیر امور خارجه خواستار رسیدگی فوری به آنچه اختلاف افکنی های سفیر و دیگر عوامل سفارت انگلیس بین قومیت های مختلف ایران نامید شد.

عضو کمیسیون قضایی و حقوق مجلس بررسی عملکرد سفارتخانه های خارجی خصوصاً انگلیس را با توجه به دریش بودن انتخابات ریاست جمهوری در ایران امری مهم توصیف کرد و از وزارت اطلاعات خواست تا از توطئه های محتمل جلوگیری کند.

انتصاب های فراجناحی در وزارت نفت

شنیده شد که طهماسب مظاهری وزیر پیشین امور اقتصاد و دارایی در روزهای آینده به عنوان رئیس هیأت مدیره شرکت پتروپارس معرفی می شود.

با قطعی شدن این انتصاب بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت بکار گیری ۱۱ وزیر و معاون وزیر اسبق از جناح های مختلف سیاسی را در کارنامه خود ثبت خواهد کرد.

اکبر ترکان، هادی نژاد حسینیان، غلامرضا فروزش، محمدتقی بانکی، محمدرضا همت زاده، کاشفی و موسویان از جمله وزرا و معاونان در دولت های گذشته و به ویژه دولت میرحسین موسوی هستند. این سیاست زنگنه موجب شده است تا کمترین انتقادی متوجه مدیریت زنگنه در وزارت نفت شود.

یکی از اعضای کمیسیون انرژی معتقد است زنگنه در وزارت نفت یک دولت تشکیل داده است و کمتر رئیس جمهوری می تواند ترکیب این دولت را تغییر دهد.

تحقیق و تفحص از بورس فلزات

شنیده ها حکایت از قصد تعدادی از نمایندگان برای تحقیق و تفحص از بورس فلزات کشور دارد. افزایش سرسام آور قیمت فولاد که منجر به کناره گیری صادق دبیر کل بورس فولاد و جایگزینی هاشمیان به جای وی شد یکی از دلایل این تحقیق و تفحص است.

گفته می شود صادق سرمایه گذاری کلان در رابطه با فولاد و فلزات در دبی داشته است و معاون امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز چندین بار در دبی با وی دیدار کرده است.

اعلام نظر با هماهنگی شورا

یک عضو فراکسیون «فقهی» روحانیون مجلس گفت: این فراکسیون نظر خاصی بر روی کاندیداتوری هاشمی رفسنجانی ندارد و بعد از رایزنی با شورای هماهنگی نظر خود را اعلام خواهد کرد.

۳/۵ میلیون تومان کمک مالی ظرف ۸ ماه

خبرهای رسیده حاکی از اختصاص مبلغ ۳/۵ میلیون تومان ظرف ۸ ماه به حساب شخصی نمایندگان برای تأمین مخارج حوزه انتخابیه توسط هیأت رئیسه مجلس است. این کمک ها که با امضای کارپردازهای مجلس به حساب نمایندگان واریز شده است طی سه نوبت به گفته آنان بر اساس بودجه سال ۸۳ مجلس و از طرف هیأت رئیسه واریز شده است.

هاشمی و طرح الحاق به سازمان تجارت جهانی

شنیده ها حکایت از تدوین برنامه های انتخاباتی هاشمی رفسنجانی دارد. قرار است در صورت حضور هاشمی رفسنجانی در انتخابات ریاست جمهوری آینده وی طرح تشکیل پارلمان آسیایی و الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی را دربرابر خاورمیانه بزرگ پیگیری کنند.

دو موضع متفاوت درباره قوه قضائیه

علی امامی راد نماینده کوهدشت که از امضاکنندگان طرح تحقیق و تفحص از قوه قضائیه است در مورد مواضع متناقض در دفاع و علیه قوه قضائیه گفت: در مجلس ششم از قوه قضائیه دفاع کردم چون از موضع عناد مورد نقد قرار گرفت و در مجلس هفتم چون از موضع همراهی نقد می شود از تحقیق و تفحص از این قوه دفاع می کنم.

سؤال درباره نفوذ اسرائیل در مرزهای شرقی

علی زادسر نماینده جیرفت و عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس گفت: «نداریم پس از بررسی لایحه بودجه از شورای عالی امنیت ملی، وزارت امور خارجه و وزارت اطلاعات درباره نفوذ اسرائیل در مرز مشترک ایران و پاکستان سؤال کنم.»

گفت و گوی اختصاصی «اقبال» با دکتر عبدالکریم سروش

دموکراسی راه بی بازگشت در ایران

ادامه از صفحه ۳

البته چنانکه در مقالاتم هم آورده ام عرفان ما به دلیل سرکوفتی که به قدرت و ثروت می زنی از محصولات فرعی این این بود که از تجمع قدرت و ثروت بتواند جلوگیری کند. اگر این خوب در گوش هامی رفت و بر جان هامی نشست و البته با یک تئوری و مکانیزم عملی هم همراه می شد، پاره ای از مظالم اجتماعی و سیاسی که ناشی از تراکم ثروت و قدرت بود درمان می شد. اما باز سخنان عرفای ما در حد نصایح غیرعملی باقی ماند. یعنی زراندوزان دنبال زراندوزی رفتند، قدرت اندوزان دنبال قدرت اندوزی رفتند. عارفان هم نهی کردند زراندوزی و قدرت اندوزی را و نتیجه این شد که خودشان از عرصه قدرت و ثروت دور ماندند و سر به سلامت بردند و جهان را و مردم را وانهادند با همان قدرت پرستان و ثروت پرستان و همان بالایی به سرشان آمد که آمد. تئوری انسان شناسی یا قدرت شناسی عارفان، تئوری های خوبی بود و می توانست بالقوه منشأ خیرات و برکاتی شود به شرط آنکه با مکانیزم های اجتماعی همراه می شد. ولی چون آن مکانیزم های اجتماعی هم خود احتیاج به یک دسته تئوری های دیگر داشت که نزد آنها حاضر نبود (و البته آنها هم تئوری پردازهای این عرصه ها نبودند) لذا در عمل محصول چندانی به بار نیاورد. امروز در باب دموکراسی که مهار قدرت است و عدالت اجتماعی که نوعی مهار ثروت است اگر بخواهیم فکر بکنیم و تئوری بدهیم و آن را در جان مردم بنشانیم به طوری که بدل به یک فرهنگ عمومی بشود و بعد در خارج هم تحقق عملی پیدا کند فکر می کنم همچنان می توانیم از آموزه های بهداشتی عرفای مان استفاده کنیم. البته با ضوابط و احتیاطات لازم ولی اگر عرفان را چنانکه بوده لحاظ بکنیم مخصوصاً آن درکی که از خدا و نبوت و ولایت دارد اصلاً نباید ترجمه به تئوری های سیاسی شود، نباید پایگاه و تکیه گاه قدرت قرار بگیرد، چون از درون آن بدترین قساوت ها می تواند متولد شود. همان بهتر که محدود به حوزه های خصوصی و محدود به مرید و مرادی بماند. جاهایی که کسی از کسی انتقادی نمی کند و تمام رابطه برارادت ورزی متکی است و اساساً عرفانی را که ۹۰ درصد آن رازاندیشی است نمی توان به عرصه عمومی آورد. چیزی که بنا به ماهیت اش متعلق به عرصه خصوصی است اگر حجاب از خسارش برداریم خواهیم دید که این عروس خدای ناکرده چقدر زشت بوده است. به طور خلاصه، در فرهنگ گذشته خودیک فقه تکلیف اندیش و یک عرفان رازاندیش و یک فلسفه ماهیت اندیش داشته ایم، نه آن فقه تکلیف اندیش و نه آن عرفان رازاندیش و نه آن فلسفه ماهیت اندیش هیچکدام راه به مفهوم آزادی نمی دادند و یا به زبان روشن تر به دموکراسی و قانون به مفهوم امروزین کلمه. لذا این چرخ را از نو به حرکت بیاندازیم.

به نظر شما، آیا امروزه می توانیم ادعا کنیم که مفاهیم دموکراسی و حقوق بشر در جامعه ما متولد شده اند؟ آیا می توانیم قبول کنیم که اگر پا در جاده دموکراسی و حقوق بشر بگذاریم، این راه رو به جلو و بی بازگشت خواهد شد؟

اگر بخواهم واقع بینانه نظر کنم، پاسخم مثبت است. خوشبختانه امروز وقتی کسی سخن از حقوق بشر می گوید دیگر شرمنده نیست. امروز اگر کسی سخن از دموکراسی می گوید شرمنده نیست. امروز اگر کسی سخن از دموکراسی می گوید حاجت ندارد که ابتدا اثبات کند دموکراسی خوب است، دموکراسی کم و بیش به صورت یک معنای مقبول و بدیهی در جامعه ما در آمده است و حتی دموکراسی حاجت به توجیه دینی هم ندارد و برپای خود ایستاده و خودش بهترین مدافع خویش و بهترین توجیه کننده خودش است. این همه مقاله که نوشته می شود و حول و حوش قصه دموکراسی بحث می شود همه نشانه های خیلی خوبی هستند که این مفهوم به قدرت و با قدم راسخ وارد جامعه فرهنگی ما شده، فرهیختگان ما، دانشگاهیان ما، روزنامه خوان های ما، نویسندگان ما همه از او سخن می گویند همه درباره او می اندیشند. تعداد کتاب هایی که در باب مفهوم دموکراسی و لیبرالیسم، نفیاً و اثباتاً بعد از انقلاب چاپ شده حجم بالایی را تشکیل می دهد. خود من پاره ای از این کتاب ها را قبل از انقلاب امکان نداشت بیایم و بخوانم. الان می بینم که پاره ای از آخرین تحقیقات در این زمینه ها منتشر می شود. اخیراً یک دائره المعارف دموکراسی در چند جلد به فارسی تهیه شده و منتشر شده است. اینها کارهایی نبود که قبل از انقلاب صورت بگیرد و نشان می دهد که این حرف ها خریدار دارد، مشوق دارد و مشتری دارد و هم تحول آفرین است. لذا به گمان من به سوی تحول خوبی پیش می رویم، البته مثل هر جای دیگری ما باید رویکرد مان انتقادی باشد. یعنی عقل انتقادی که عقل مدرن است همه جا باید مصدر و زیربنای کار باشد چه با دموکراسی و چه با هر چیز دیگری. ما فهمیدیم که مردم یک حقوقی دارند که این حقوق متضمن نصب حاکم، متضمن نقد حاکم و متضمن عزل حاکم است و دموکراسی در این سه مقوله و این سه منطقه در حال جا افتادن است. گاهی که دانشجوها از من دعوت می کنند برای سخنرانی درباره دموکراسی پیش خودم احساس ملالت می کنم که این سخنان زیاد گفته شده، من چرا تکرار کنم. ولی وقتی می بینم در طرف مقابل تشنگی هست، احساس می کنم که پس هنوز برای طرح این مسائل جا وجود دارد. وجود این مسائل عین طرح این مسائل است. وقتی در یک جامعه از دموکراسی زیاد سخن می رود بهترین نشانه است که دموکراسی آنجا با خبر و خوبچین اش وارد شده و نشسته و مردم را به طرف خود جذب می کند. درست مثل این می ماند که صبح در خیابان می بینید مردم همه دارند از آب صحبت می کنند، معلوم می شود کم آبی هست یا آب قطع شده است. وقتی نباشد حرفش را نمی زنند. وقتی عطش دموکراسی باشد وقتی طلب دموکراسی باشد سخنرانی شود کتاب چاپ شود معلوم می شود که این فرهنگ وارد شده و باید به آینده درخشانی امیدوار بود، ان شاءالله.

بدون اینکه وارد حوزه سیاستمداران و راهکارهای اجرایی شویم آیا از توضیحات شما به لحاظ نظری می توان نتیجه گرفت که اگر از طریق رفراندوم یا هر راه دیگر تحولی را در ساختار قدرت در جامعه به وجود بیاوریم امیدوار باشیم که مسیر دموکراسی یک مسیربی بازگشت و رویه جلو باشد. راهی که ما را از یک بحران لاقل صد ساله بیرون بیاورد؟

در حد اطمینان بشری من می توانم بگویم مطمئنم که به هر شیوه و نحوی و در هر تاریخی در آینده که یک قانون اساسی تازه برای این کشور نوشته شود آن قانون اساسی قطعاً دموکراتیک تر از آنکه اکنون هست خواهد بود.